

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, 21. junija 1932.

Štev. 70.

Pred imenovanjem Gospodarskega sveta

Kakor poročajo iz Beograda, bo vlada v kratkem imenovala člane Gospodarskega sveta, ki se bo tudi takoj nato sestal k zasedanju. Vsa naša javnost, zlasti pa vsa gospodarska javnost, z veseljem in zadovoljenjem pozdravlja to namero, ker vidi v njej trdno odločnost vlade, da čim bolj posveti svojo pažnjo gospodarskim vprašanjem, ki so zlasti v sedanjih krizi prvovrstne važnosti. Vse premalo se je doslej v našem političnem življenju oziralo na potrebe gospodarstva, z imenovanjem Gospodarskega sveta pa naj se ta napaka popravi in v tem je napredek, ki navdaja zlasti gospodarske kroge z novim optimizmom.

Pa še v drugem oziru upajo vsi delavci na gospodarskem polju, da daje imenovanje Gospodarskega sveta mnogo razlogov za optimizem. Kajti ena glavnih nalog Gospodarskega sveta bo pač tudi ta, da izvede ali da vsaj pobudo za temeljito upravno reformo na principu dekoncentracije. Da je ta dekoncentracija nujno potrebna, o tem končno ne dvomi noben objektiven presojevalec naših razmer in zato je tudi le naravno, da je bila opetovano že na programu. Do njene izvedbe pa vseeno ni prišlo, temveč je bilo doseženo le to, da je bila dana z upravno razdelitvijo države na banovine možnost za pričetek splošne in sistematične izvedbe dekoncentracije. Ta možnost pa je bila dosedaj izrabljena v tako majhni meri, da ni prinesla stvarno nobenega izboljšanja. Banovine so sicer dobile svoj delokrog, ne pa iz državnih dohodkov toliko sredstev, kolikor jih potrebujejo, tako da ne morejo računati niti z zakonitimi dotacijami. Navzlic postavitvi banovin pa so osrednji državni uradi preobremenjeni, ker je potrebno za skoraj vsak akt pritrdilo ministrstva v Beogradu, še nadalje trpi vsled tega hitrost uradnega poslovanja in še nadalje se povzročajo vsled te nadmerne centralizacije vsega poslovanja nepotrebni stroški strankam in pa tudi državi, ki mora imeti vsled tega nepotrebnega kompliciranja uprave večji upravni aparat.

In ker osrednji uradi ne morejo biti v vsaki zadevi tako informirani, kakor so pristojni krajevni, je neizogibno, da se pošiljajo akti sem in tam in da se morajo vedno znova in znova imenovati za dokončno rešitev skoraj vsake zadeve posebne komisije, ki veljajo stranke in državo ogromnih izdatkov, ki pa so večinoma čisto odveč in nepotrebni. Te komisije so tudi posledica nekega nezaupanja, ki vlada v centrali do krajevnih uradov in kakor je brezdvomno to nezaupanje v marsikaterem oziru vsled večje kontrole potrebno, tako pa je čisto napačno in odveč, kadar zavzame prevelik obseg. Kajti pri dobri upravi mora veljati načelo, da je vsak državni urad popolnoma zanesljiv in da državni organi povsod vrše svojo funkcijo brezhibno. Zato pa je tudi čisto nepotrebno in samo neoprostljivo zapravljjanje denarja, če rešujejo posebne komisije zadeve, ki jo morejo lokalni uradi sami z lahkoto rešiti. Če bi se imenovala te komisije le tu in tam, potem bi še bilo nekako mogoče prenašati njih denarno breme, toda te komisije so se v zadnjem času že tako razpasle, da pomenijo že novo davčno obremenitev gospodarskih slojev. Skoraj dobi človek utis, da je številnost teh komisij v vzročni zvezi z redukcijami uradniških plač, s čimer je finančni efekt redukcij tako zelo reducirani, da je že dvomljivo, če so se redukcije sploh izplačale.

Druga velika napaka naše uprave je, da je mnogo preveč komplicirana. Ta napaka je v mnogem posledica bivšega strankarskega režima, ko se je tudi dvakrat na leto menjal uradniški aparat in upravni režim. Vse to je povzročilo takšno obilico in hitro menjavo zakonov ter pravilnikov, da se že dobro podkovani juristi ne razumejo več v tej poplavi zak-

nov in uredb. Kako pa naj vsem tem spremembam redno sledi priprost gospodarski človek, ki vendar ne more ves dan študirati le paragrafe. Nobene stvari ne sme biti preveč in tudi najboljša dobrota se človeku preobije. Tako je tudi z zakoni in paragrafi, če ti vedno bolj komplicirajo vse upravno življenje. Skrajni čas je že, da se naša uprava ustali, da more javnost prebaviti vsa nova zakonska določila. To pa je potrebno tudi zaradi tega, ker se more le na ta način spoznati, kateri zakon je dober in katerega je treba z ozirom na naše gospodarsko življenje spopolniti ali spremeniti ali pa čisto odpraviti.

Baš v tem pogledu čaka Gospodarski svet zelo mnogo dela. Saj se ni zgodilo le enkrat, da je kakšen zakon komaj izšel in že se je morala izdati novela k zakonu. Prepričani smo, da tega ne bi bilo treba, če bi se zaslusal še pred izdajo zakona Gospodarski svet in če bi se njegovo mnenje tudi upoštevalo. Z imenovanjem Gospodarskega sveta se ustvarja organ, ki more preprečiti, da se ne izdajajo zakoni kar na hitro roko. Neprecenljive zasluge si bo pridobil za vse gospodarstvo in tudi za državo Gospodarski svet, če bo vršil to svojo nalogo čim bolj intenzivno. Seveda pa se mu mora tudi omogočiti, da bo mogel v polnem obsegu vršiti svojo blagodejno funkcijo.

Morda bi bilo z imenovanjem Gospodarskega sveta tudi zelo ugodna prilika, da se revidirajo vsi naši zakoni in vse upravne odredbe. Vse, kar je že zastarelo ali

kar se je izkazalo za napačno, bi bilo treba izločiti, zlasti pa vse one naredbe, ki so si v medsebojnem nasprotju. Glejati pa bi bilo treba tudi na to, da bi se vse uredbe in naredbe tolmačile le na en način in da bi bila naša uprava tako edinstvena, kakor je že sodstvo.

Gospodarski svet pa bi nam končno mogel dati tudi velik vsedrjavni investicijski program, ki bi moral biti obvezen za vse in ki bi moral svoje sledi pokazati tudi v državnem proračunu. Le na ta način bi dosegli, da bi se pričela naša gospodarska osamosvojitev vršiti v resnici sistematično, le na ta način pa bi se tudi vse naše sile uporabile dejansko popolnoma ekonomično. Za naš primeroma še zelo reven narod pa je ekonomija sil naravnost odločilne važnosti.

Velike naloge čakajo bodoči Gospodarski svet in vsi gospodarski sloji trdno upajo, da bo dana Gospodarskemu svetu vsa možnost, da bo kos vsem svojim nalogam. Prav zato pa pozdravlja naša gospodarska javnost Gospodarski svet z največjim optimizmom ter je prepričana, da se bodo z imenovanjem Gospodarskega sveta pričela gospodarska vprašanja v resnici upoštevati in reševati tako, kakor bi se morala že davno, če ne bi strankarska politika zmotila našo politično javnost tako, da je čisto pozabila na glavno, da je namreč treba najprej živeti in šele potem filozofirati. Vesel in dober znak, da dobi v našem javnem življenju svoje pravo mesto realna gospodarska politika, vidimo v imenovanju Gospodarskega sveta in zato smo ga še prav posebno veseli in optimisti.

Za nove trgovinske stike z Zadnjo Indijo

V dobrem spominu nam je še predavanje ing. F. Lupše o gospodarskih stikih z Zadnjo Indijo. Akcija, ki jo je pokrenil na merodajnih mestih v Beogradu za uredništev njegovega načrta, vzbuja v vseh gospodarskih krogih pozornost in izredno zanimanje. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je, kakor čujemo, v tej zadevi ukrenil vse, kar je potrebno, da se uresniči načrt g. ing. Lupše. Za pridobitev novih tržišč pride v poštev osobito Siam, Singapore, Java, Sumatra in Burma. Neobhodno potrebno je, da se za akcijo zainteresira vsa naša industrija in izvozniki. Premalo smo do sedaj upravljali konsumno vrednost in gospodarske prilike narodov daljnega Orijenta. Vzhodni Azijati so vedno nudili veliko trgovsko polje in lepe prilike na našo gospodarsko ekspan-

zijo in poslovno udejstvovanje naših podjetij. Zgodovina nas uči, da je bila še vselej dobro urejena in sistematično organizirana prekomorska trgovina z bližnjim in daljnim Orijentom dobičkanosna. Na evropskih trgih smo večinoma izolirani in ni upati, da bi v doglednem času dosegli tu večje plasiranje naših produktov. Zato je Lupševa akcija tem važnejša za naše pridobitno udejstvovanje in je le želeli, da bi se čim prej pričelo z delom na licu mesta. Tvrdke, ki se zanimajo za stike s temi deželami in ki želijo, da bi jim trgovska misija, katero bo vodil g. ing. Lupša sam v Siam, organizirala tam razprodajo enih ali drugih proizvodov, naj to nemudoma sporoče na naslov: Ing. Lupša Ferdo, Mala Nedelja (Ljutomer).

Promet v jugoslovanskih morskih pristaniščih

Splitska trgovsko-obrtna zbornica je pred par dnevi obelodanila »Pomorsko statistiko za leto 1931«.

Na podlagi te statistike vidimo, da je znašal leta 1931 celotni promet v jugoslovanskih morskih lukah 33 milijonov ton proti 29-96 milijonom ton leta 1930.

Promet v posameznih pristaniščih je bil sledeči: Split: 5-8 milijonov ton, Dubrovnik 3-4, Sušak 2-45, Šibenik 2-2, Korčula 1-6, Kotor 1-16, Makarska 1-05. Največ je bilo naših ladij in sicer po tonaži 12-5 milijonov ton, italijanskih 2-9 in grških 0-7. Jugoslovanski delež na celokupnem prometu je znašal 80% proti 77% lanske leto. Domači blagovni promet je znašal 5-3 milijona meterskih stotov, inozemski pa 19-7 milijona meterskih stotov. Naravno je pa bil najživahnejši promet z Italijo. Največ je uvozila k nam Anglija in sicer 1-7 milijonov meterskih stotov, potem Holandska 1-3 milijona stotov. Razveseljivo je dejstvo, da je delež jugoslovanske zastave na izvozni in uvozni trgovini poskočil od 30-5 na 34-7%, delež italijanske zastave pa je padel od 52-9 na 49-4%, grški delež pa od 6-2 na 4-7%.

VII. MEDNARODNI VELESEJEM V SOLUNU.

VII. mednarodni solunski velesejem se bo vršil od 11. do 25. septembra t. l. Za velesejem so dovoljeni popusti na naših in grških železnicah. Prijavnice, kakor tudi pogoje za udeležbo dobijo zainteresenti v pisarni Zbornice TOI.

* * *

ANGLESKI EKSPORT PADEL ZA 8 Odstotkov.

Na drugem mestu priobčamo številke angleškega uvoza in izvoza v mesecu maju in vidimo, da se je kljub novim carinam uvoz v Anglijo povečal v maju na 55-7 mil. funtov, dočim je izvoz padel na 30-2 mil. funtov; pasivnost trgovske bilance se je povečala za 6-82 mil. funtov. V prvih petih letošnjih mesecih je padel angleški izvoz proti isti lanskim dobi za 12-41 na 157-30 mil. funtov, uvoz za 46-74 na 302-53. Izvoz Anglije se je spričo splošnega pojemanja svetovne trgovine še relativno dobro držal, ker je padel v prvih petih letošnjih mesecih le za 8 odstotkov proti 35-5 odstotnemu padcu Nemčije v prvih štirih letošnjih mesecih in približno istemu padcu v U. S. A.

Izvajanje predpisov o družbenem davku

(Poročilo zborničnega člana g. Fr. Sirca v plenarni seji ZTOI dne 9. t. m.)

Družbeni davek po našem zakonu o neposrednih davkih dosega jako znatno izmero. Vsled prištevanja v bilančnem letu plačanega družbenega davka in nanj odpadajočih samoupravnih doklad znaša obremenitev pri nas praviloma preko 50%, od izkazanega bilančnega dobička, v posameznih primerih pa znaša tudi do 70%. V sosednjih državah je obremenitev po družbenem davku vsekakor znosnejša. V Italiji znaša okoli 20%, v Avstriji okroglo 36%, v Nemčiji 27-40% in na Češkoslovaškem do 40%.

Pri tako visoki davčni obremenitvi, ki je napram obremenitvi v drugih državah ostra, občutijo naše družbe tem težje strogo prakso, ki se izvaja pri odmeri družbenega davka. V tem pogledu se čujejo razne pritožbe, katerim se v bistvu ne more odrekati upravičenosti. Glavne pritožbe so nastopne:

1. Cenzura odmere družbenega davka.

Cenzura po § 121 zakona o neposrednih davkih se vrši pri nas praviloma le sumarno na ta način, da vrača odmerne spise brez drugih pripomb finančni direkciji z nalogom, da izvede vpogled v poslovne knjige.

Finančna uprava je po čl. 85 zakona o neposrednih davkih res brez nadaljnjega upravičena, da odredi vpogled v poslovne knjige, vendar pa gotovo ni bil namen cenzure, da se izvaja skoro izključno z vpogledom v poslovne knjige en masse, temveč more imeti samo en cilj, ugotoviti ali in v koliko se pri odmeri družbenega davka na škodo finančne uprave niso upoštevala zakonita določila. Taka ugotovitev pa je v večini primerov mogoča tudi brez vpogleda v poslovne knjige.

Vpogledi v knjige bi smeli biti ultima ratio v primerih, v katerih cenzurno oblastvo upravičeno domneva, da predloženi pripomočki ne vstrezajo dejanskim razmeram. Vpogled pomenja za vsako podjetje nekako hišno preiskavo, ki ni niti v interesu poslovanja niti v interesu ugleda družb, ker ga kolikor toliko diskreditira in daje v nepoučenih krogih po pojmihi, ki veljajo na našem področju, povod za neupravičeno domnevo, da pri dotičnem podjetju ni vse v redu.

S tem vprašanjem se je zbornica pečala na zadnji plenarni seji in odločno obsodila prakso, da se na ta način izvršuje cenzura. Radi tega moramo danes, ko se praksa ni prav nič izpremenila, vnovič zahtevati, da se družbam vsaj v primerih, v katerih je to mogoče prihraniti sitnosti in neprijetnosti, katere so zvezane s takimi vpogledi v poslovne knjige, kakor se pri nas vršijo.

Vpogledi v poslovne knjige naj bi se vršili samo, ako družba na zahtevo oblasti ne da zadostnih pisemnih pojasnil in specifikacij poedinih postavk v sklepnih računih.

2. Kraj vpogleda v poslovne knjige.

V praksi se dogajajo primeri, da šele organi, ki so poverjeni z vpogledom, dostavijo družbi pisemno zahtevo za vpogled in hkratu prično z vpogledom v poslovnih prostorih družbe.

Finančna direkcija utemeljuje to postopanje s tem, da pravilnik k čl. 85. zakona o neposrednih davkih določa, da se mora davčnemu zavezanec vročiti pisemna zahteva, da dovoli pregled knjig pred začetkom poslovanja, drugih določil pa ne vsebuje niti zakon niti pravilnik. Radi tega smatra finančna direkcija, da ima v ostalem glede vpogleda docela proste roke.

Taka interpretacija nikakor ni pravilna. Iz tega, da niti zakon niti pravilnik ne navajata podrobnih navodil, kako se odredi vpogled, vendar še ne izhaja, da zadostuje, da pridejo organi finančne upra-

Naročajte in širite »Trgovski list«!

ve, kakor ob hišni preiskavi nenapovedano v obratovalnico in zahtevajo poslovne knjige. Obratovalnica je v tem primeru identična s stanovanjem davčnega zavezanca, glede kojega določa čl. 10. Ustave, da oblastvo ne sme izvršiti nobenega raziskovanja, ne pregledovanja, razen v primerih, ki jih je določil zakon.

Davčni zakon nikjer ne odreja, da imajo organi finančne uprave pravico vstopa v poslovne prostore. Samo v kazenskem postopanju določa na podlagi čl. 159. zakona o neposrednih davkih izdana Uredba v čl. 46., da more preiskovalno oblastvo brez predhodnega obvestila osumljenca odrediti vpogled v poslovne knjige na način, kakor se sedaj prakticira. Vendar pa tudi ta Uredba takoj v naslednjem odstavku omejuje to pravico in odreja, da se sme vpogled v poslovne knjige na licu mesta proti volji osumljenca izvršiti samo, ako se brez teh korakov ne more pričakovati, da bi se stvar dobro pojasnila in dala osnovo za ugotovitev kaznjivega dejanja.

Ako si sedanja praksa pri vpogledu prisvaja pravice, ki jih nima brezpogojno niti v kazenskem postopanju, je jasno, da gre preko zakona in ustavno zajamčenih pravic, ker bi bili posebni predpisi v kazenskem postopanju nepotrebni, če se smejo že v ordinarnem, odnosno cenzurnem postopanju izvajati še v ostrejši obliki.

Vpogled v poslovne knjige bi se smel izvršiti v poslovnih prostorih samo, ako je pregled obsežnejši in ako to izrecno želi davčni zavezanec sam.

3. Obseg vpogleda.

Po členu 85. zakona o neposrednih davkih ne smejo organi, ki vrše vpogled, raztezati vpogleda na kaj drugega nego na ono, kar vpliva na pravilni razpored davka dotičnih davčnih zavezancev.

S tem je možnost vpogleda omejena na konkretna dejstva, kojih razjasnitev je potrebna, da se more presoditi pravilnost predloženih pripomočkov za odmero družbenega davka. Ta omejitev se pa na našem področju ne vpoštevava. Za naše področje se odreja vpogledi v poslovne knjige pavšalno na način, ki ni v skladu z omejitvijo zakona in njegovo intencijo.

Vpogledi v poslovne knjige se vrše večinoma po nalogu cenzurnega oddelka ministrstva za finance. Nalogi so večinoma splošni, v nekaterih primerih se odreja splošen vpogled brez vsake utemeljitve, v drugih s kratko utemeljitvijo, n. pr., ker ni pojasnjen primanjkljaj poslovnih prejemkov, ker ni vnešena zaloga opeke itd., v ostalih pa je nalog tako obširen, da mora voditi do splošnega vpogleda, ako se n. pr. glasi, da naj se preveri, ali so vsi prihodi vnešeni v bilanco, odnosno da naj se preveri pravilnost vknjižb v računu produkcijskih stroškov. Pa tudi v primerih, v katerih nalog ni splošen, gredo organi, ki izvršujejo vpogled, preko naloga cenzure in začnejo svojo kontrolo pri primanotih in osporavajo odbitnost cele vrste odbitkov, preko naloga cenzurnega oddelka.

Interesenti žele, da se organi, ki izvršujejo vpogled, omejijo na vprašanja, katera je določila cenzura, da se morajo razjasniti, da pa ne gredo preko teh vprašanj.

V interesu hitrejšega poslovanja žele dalje interesenti, da se jim vprašanja, katera se hočejo ob vpogledu razjasniti, predhodno sporočijo, da izvrše vsa predela in pripravijo vse knjige in listine, katere prihajajo za razjasnitev v poštev. Bilo bi to vsekakor v interesu finančne uprave, ker bi se tako preprečilo, da bi trajali vpogledi cele tedne, kar povzroča stroške in odteguje organe kurentnemu poslovanju v pisarni.

4. Odbitnost zaupnih stroškov.

Zaupni stroški so v obratih večjega obsega v interesu obratovanja in v neposredni zvezi s stroški za doseganje dobička. Ti stroški imajo potemtakem do cela značaj režijskih stroškov.

Z zaupnimi stroški se krijejo izdatki, ki so kot takozvani reprezentacijski stroški v podjetju neizogibni, n. pr. pri raznih komisijskih, ekskurzijskih itd., ki obiskujejo podjetja. Dalje se krijejo s stroški te vrste gratifikacije za usluge, ki sicer ne križajo raznih predpisov, pač pa v njihovem okviru varujejo podjetja pred marsikatero škodo, katera bi jih zadela, ako bi uslug, na katere reflektirajo v interesu doseganja dobička, primerno ne honorirala. Na usluge te vrste je navezano vsako večje podjetje ob raznih prilikah, posebno ob poslovnih stikih, da dobiva trajno informacije o zadevah, ki niso predmet uradne ali poslovne tajnosti in jih smejo dotični

faktorji podajati po prostem preudarku, niso pa v to primorani ali dolžni. Gre torej v teh primerih za gotovo dobrohotnost v interesu podjetja, ki se giblje v dopustnih mejah in v okviru zakona.

Stroški te vrste so glede izmere različni. Pri nekaterih podjetjih dosegajo večji, pri drugih zopet manjše iznose, splošno se pa more smatrati, da znašajo povprečno okoli 1% doseženega prometa.

Navzlic temu, da so ti stroški režijski izdatki, ki bi se morali pri odmeri družbenega davka odbiti, se v praksi vendar ne vpoštevajo, dasi njihove verodostojnosti prav nič ne zmanjšuje dejstvo, da niso opremljeni s potrdili, ker se ravno z ozirom na značaj teh izdatkov zanje praviloma ne zahtevajo potrdila.

5. Odbitnost daril in naklonil.

Odbitnost daril in naklonil je po predpisih vezana v glavnem na pogoje, ali so v neposredni zvezi s poslovanjem podjetja. Ta pogoj se v praksi jako strogo izvaja in pojem neposredne zveze jako ozkosrčno interpretira.

V sedanjih težkih časih se stavijo na naše družbe v pogledu podeljevanja daril in naklonil jako velike zahteve. Kardarkoli se kaj pobira za dobrodelne, humanitarne in kulturne namene so družbe prve, na katere se reflektira, da naklonijo izdatnejše zneske. Družbe se dajevam teh vrst, za katere so moralno več ali manj zavezane, tudi ne odtegujejo, smatrajo pa, da bi morala tudi finančna uprava, vsaj v toliko, da bi izdatkom, katerim se družba ravno v zvezi s svojim poslovanjem ne more ogniti, priznala odbitnost pri odmeri davka vsaj v obsegu določila čl. 98 III fin. zak. 1928/1929.

Vprašanje odbitnosti zneskov te vrste je ravno letos aktualno, ker družbe ob posledicah denarne in produkcijske krize smatrajo za svojo dolžnost, da naklanjajo nepogodbena darila svojim nameščencem pa tudi izven njihovega obrata stoječim osebam v denarju in v naturah, da jim tako olajšajo eksistenco preko težkih časov, v katerih se nahajajo.

Za sedanje prilike je vsaka ozkosrčnost pri interpretaciji, katera darila zahteva poslovanje podjetja, vsekakor neumestna, ker se more vsaj, kolikor se darila gibljejo v običajnih mejah, brez nadaljnjega smatrati, da so v zvezi s poslovanjem, odnosno da jih zahteva poslovanje podjetja.

(Konec prih.)

Ljubljanska borza

Tečaj 20. junija 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2274.27	2285.63
Berlin 100 M	1335.07	1345.87
Bruselj 100 belg	783.50	787.44
Budimpešta 100 pengő	—	—
Curib 100 fr.	1097.35	1102.85
London 1 funt	203.92	205.52
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5607.38	5635.64
Pariz 100 fr.	221.30	222.42
Praga 100 kron	166.78	167.64
Stockholm 100 šved. kr.	—	—
Trst 100 lir	287.35	289.75

Francoska zunanja trgovina se krči

V prvih petih letošnjih mesecih je bilo v Francijo importiranega za 12.676 milijonov frankov blaga, za 6605 milijonov fr. manj kot lani v istih mesecih. Eksport je v teh mesecih padel za 5195 milijonov frankov na 8507 milijonov. Vidimo, da je trgovska bilanca visoko pasivna; samo v maju je bila pasivna za 1011 milijonov frankov. Tudi tonaža je padla.

Medic-Zankl hladni klej za mi-zarje in slikarje, steklarski kit, lanene tropine ter vse v stroko spadajoče blago.

Anglija se vrača k zlatu?

Iz Pariza pišejo: V Franciji se smatrajo nakupi zlata od strani Angleške banke za pripravo k zopetni vpeljavi zlatega standarda, potem ko je funt faktično že stabiliziran. Mnenje je, da se bo to izvršilo tedaj, ko bodo zlate zaloge Angleške banke dosegle 200 milijonov funtov; sedaj znašajo 131.7 milijonov. Nasprotno pa izjavlja angleški zakladni kancelar, da v sedanjih razmerah na povratek k zlatu ni misliti.

Razvrednotenje posojil Zveze narodov

S posredovanjem Zveze narodov raznim državam Srednje in Vzhodne Evrope dovoljena posojila so v zadnjem času utrpela na vseh trgih velike izgube. V Parizu so notirala:

	Najvišji tečaj 1931	1932	Proti koncu maja t. l. ca
Avstrijsko 6-odstotno posojilo Zv. nar.	105%	100%	92
Bolgarsko 7-odstotno posojilo 1926	78%	34%	26
Bolg. 7-odst. stabilizacijsko posojilo	83%	38	32
Grško 7-odstotno begunsko posojilo	104%	81%	55
Grško 6-odstotno stabilizacijsko posojilo	94%	66	33
Ogrsko 7-5-odstotno posojilo 1924	105.81	70	52

Od posojila, ki so bila izdana pod nadzorstvom Zveze narodov, so notirala:

Avstrijsko 7-odstotno posojilo 1930	98%	49%	44
Grško 6-odstotno posojilo za javna dela	90	56	34
Ogrsko 7-5-odstotno posojilo	98%	45	37
Ogrsko 6-odstotno posojilo	88%	35	25
Rumunsko 7-odstotno stabiliz. posojilo	82%	71%	42

Poglejmo n. pr. padec Bolgarskega 7-odstotnega posojila od 1931 na 1932, ali pa Bolg. 7-7 % posojila od 1931 na 1932, dalje padec Ogrskega 6-odstotnega posojila v isti dobi!

Iz naših organizacij

Gremij trgovcev v Ptuj. Redni letni občni zbor Gremija trgovcev v Ptuj bo v soboto, dne 2. julija 1932 ob 19. (7.) uri v posebni sobi gostilne gospoda Mihe Brnčiča. Ker je razprava, ki jo ima občni zbor izvršiti, zelo obsežna, se zapisnik zadnjega občnega zbora z dne 21. februarja 1931. ne bo čital, marveč je p. n. članom v gremijski pisarni 15 dni na razpolago. Dnevni red: 1. poročilo načelnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo računskih preglednikov; 5. proračun za leto 1932; 6. preosnovanje gremija po novem obrtnem zakonu in odobritev novih pravil; 7. prenos poslov na novo upravo; 8. volitev nadzornega odbora; 9. razprava o izvedbi obligatornega bolniškega in starostnega zavarovanja; 10. služajnosti. — Samostojni predlogi se morajo pismeno predložiti gospodu načelniku najmanj 3 dni pred rednim občnim zborom. — Za sklepčnost je potrebna navzočnost 25% članov. — V slučaju, da bi ob 19. uri ne bilo tega števila, se vrši ob 20. uri drugi občni zbor, ki sklepa pravomočno ob navzočnosti vsakega števila članstva. O sklepanju bolniškega in starostnega zavarovanja je pa potrebna navzočnost na občnem zboru najmanj polovica članov gremija. — Odstotnost ob občnega zbora se mora v smislu pravil opravičiti s tehtnimi razlogi. Kdor izostane neupravičen od občnega zbora, se kaznuje v smislu pravomočnega sklepa občnega zbora z dne 21. februarja 1931. — Načelstvo.

Specijalist za ženske bolezni in porodništvo

Dr. Ivan Pintar

se je preselil in ordinira

Gospodetska cesta 1/II.

od 10.—11. in od 3.—5.,

v sredo od 10.—11. in od 3.—4., Tel. 31-50

AVSTRIJA IMA DOSTI SLADKORJA

Opetovano smo pisali o stremljenju Avstrije po osamosvojitvi v preskrbi s agrarnimi produkti. Sem spada tudi sladkorna pesa, ki jo goji Avstrija čimdalje bolj. Sedaj beremo, da bo uvoz pesnega sladkorja popolnoma prepovedan, ker je domača produkcija, ki je že lani krila skoraj vso porabo, letos zmožna kriti jo v celoti. Pri zadeta je pri tem v prvi vrsti Čehoslovaška.

NEMŠKA TRGOVSKA BILANCA

V maju je nemški izvoz padel na doslej najnižjo vsoto 440 milijonov mark proti 447 milijonov v aprilu, pa ima maj en dan več kot april. Napram lanskemu oktobru je padel izvoz za 50 odstotkov. Uvoz je od aprila do maja še bolj padel kot izvoz, od 427 na 351 milijonov mark. Izvojni previšek skupaj z reparacijskimi dobavami je znesel v maju 96 milijonov mark.

Po svetu

Elektrifikacija železnice v Italiji napreduje prav hitro; sedaj bodo nanovo elektrificirali 5000 km najvažnejših državnih prog; vseh železnic pri nas v Jugoslaviji je 10.000 km, iz česar vidimo veliko delo v Italiji.

Vse zadolženje Poljske znaša 5028 milijonov zlotov, od tega v inozemstvu 4970 milijonov.

1275 milijonov dolarjev je odšlo v preteklem letu iz U. S. A. 510 jih je prišlo v U. S. A., torej je čista oddaja dolarjev iz U. S. A. znašala 765 mil. dol.

302.000 inozemskih delavcev je odšlo iz Francije v času od 1. januarja 1931 do 1. junija 1932, prišlo jih je pa v Francijo samo 14.000.

Število konkurzov v Čehoslovaški je naraslo od 117 v aprilu na 125 v maju, število otvorenih poravnalnih postopanj je pa padlo od 406 na 351, kar je najnižja letošnja številka.

Hranilne vloge v Avstriji so pričele v zadnjem času zopet naraščati; vsa odvišna sredstva se selijo v hranilnice.

Standard Oil of New Jersey je vpeljala petdnevni teden in je skrčila mezde za eno petino, kar zadene 43.000 delavcev. Napravila je to zato, da se zaposli večje število delavcev in da jih ni treba odpustiti.

Veletirni indeks v Čehoslovaški je padel v maju za 2.2% od 99.5 na 97.3 in je s tem za 2.7% pod predvojno višino.

Zunanja trgovina Čehoslovaške v prvih petih letošnjih mesecih izkazuje 6500 milijonov Kč prometa proti 9900, 14.300 in 15.700 v letih 1931, 1930 in 1929. Izvoz je padel na 3100 milijonov Kč, uvoz na 3400 milijonov.

Nemški sindikat džute se je neobvezno dogovoril z obema za tvorbo cen v poštev prihajajočima outsiderjema glede cen; dogovor bo dobil trdnjšo obliko, a se posledice že sedaj poznajo.

Holandska petrolejska družba Bataaf v Haagu, največja holandska podružnica skupine Royal Dutch Shell, je dosegla lani 21.65 mil. goldinarjev čistega dobička proti 75.46 v letu 1930.

Hirsch Kupfer, velika nemška tvrdka bakra in medi, bo najbrž likvidirala.

Povodom 20-letnice

obstoja svoje tvrde bom prodajal ure, zlatino, srebrnino, dragulje z 20% popustom

IVAN PAKIŽ

LJUBLJANA, Pred Skofljo 15

Felten-Guilleaume, največji nemški koncentracijski kablov, je lani za 32 odstotkov manj prodal kot leta 1930. Dividende ne bo nobene.

Avstrijski vinotrži so v večji skupini prišli v Bolgarijo, da študirajo vinsko kulturo Bolgarije in da kupijo bolgarska vina.

Mednarodni kartel tračnic znižuje cene tračnic s 1. julijem počenši; tudi Angleži so bili za znižanje.

Grčija ne bo plačala Ameriki od 1. julija dalje nobenih vojnih dolgov več, pa naj bo uspeh konference v Lausanne tak ali tak.

Brezposelnost na Dunaju je padla v prvi polovici junija samo za 92 oseb (lani za 3183) na 105.951 in je s tem za 21.231 oseb večja kot je bila lani ob tem času.

Med Grčijo in Rumunijo sklenjena trgovska, plovnina in naselitvena pogodba je stopila v veljavo 18. t. m.

Tekoči dolg Nemčije je bil 31. maja t. l. izkazan s 1828.8 milijoni mark proti 1799.2 milijonom 30. aprila t. l.

Več bolgarskih ekonomov bo odpotovalo v Moskvo, da se v tamošnji trgovski zbornici razgovorijo o možnosti živahnije blagovne izmenjave med Rusijo in Bolgarijo.

Mednarodni sladkorni svet je sklican na sejo, ki se bo vršila 7. julija v Ostende (Belgija).

International Telephone and Telegraph Corp. v New Yorku izkazuje za prvo četrtletje 3.460.000 dol. čistega dobička proti 5.300.000 v isti lanskoli dobi.

Prvo brezposelno zavarovanje v U. S. A. se pripravlja; načrt, ki ga povsod živahno pozdravljajo, predvideva odtegnitev 1 odstotka od mezd in plač.

Pridelek pšenice v Ogrski bo po zadnjih poročilih komaj srednji, pridelek rži, ječmena in ovsa pa nekaj nad povprečnostjo.

Hranilnica Dravske banovine

Telefon štev. 2483

Ljubljana, Knafljeva ulica 9

Rač. pošt. hran. št. 10.680

Maribor

Kranjska hranilnica

Celje

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke. Za vloge in vse obveznosti jamči Dravska banovina z vsem premoženjem in vso davčno močjo

Najvarnejša naložitev denarja
Denar se lahko pošilja tudi po Poštni hranilnici
Najvišje obrestovanje

Značaj in delavnost Poljsko-jugoslovanskega komiteja v Jugoslaviji

Na letošnjem XII. velesajmu v Ljubljani se je prvič udeleževala Poljska republika z oficijelno razstavo v svojem posebnem paviljonu, o čemur je bilo že večkrat pisano v ljubljanskih časopisih. Vendar pa je treba še pripomniti, da bi razstava poljske industrije mnogo bolj izpadla, če bi bili razstavljeni vsi predmeti, ki so bili namenjeni za Ljubljano. Da se to ni zgodilo, leži vzrok v carinskih formalnostih. Upamo, da se bo pri bodočih poljskih razstavah prešlo tudi preko teh ovir. Poleg tega pa se poljska tekstilna industrija, ki je zelo močna, razven industrije jute na tem sejmu ni udeleževala, to pa z ozirom na današnje težke devizne neprilike. Bo pa razstavila celokupna poljska tekstilna industrija na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesajmu, ako ne bi prišle vmes kake nepredvidene ovire.

Poljsko razstavo je aranžiral gospod dr. T. Lubaczewski, svetnik Poljskega poslanstva v Beogradu, s sodelovanjem Državnega eksportnega instituta, Varšava, in pa Poljsko-jugoslovanskega gospodarskega komiteja v Beogradu, katerega vodstvo je poverjeno meni. Ves čas trajanja velesajma sem bil osebno navzoč in dajal kot predstavnik oficijelne poljske razstave interesentom informacije o možnosti nabav poljskega blaga, kakor tudi v tem cilju, da bi pridobil za poljsko industrijo zastopnike na našem trgu.

Že od početka leta 1926, najprej kot trgovski referent v Poljskem poslanstvu in potem od snovanja Poljsko-jugoslovanskega komiteja kot njegov tajnik, sem opazoval ekonomski razvoj bratske Kraljevine Jugoslavije in proučeval možnosti upostavitve čim tesnejših vzajemnih trgovskih zvez med obema državama. Čeprav so bile že obstoječe zveze majhne, je vendarle podana velika možnost vzajemnega trgovanja v večjem obsegu. Videl sem, da zanimanje za poljsko blago na jugoslovanskem trgu iz leta v leto raste, kakor tudi na Poljskem raste povpraševanje za jugoslovanskim blagom, in vem, da pride čas, ko bo z neumornim delom in močno voljo obeh kontrahentov Poljska s svojim ceninim in kvalitativno dobrim blagom potisnila z jugoslovanskega trga tujo konkurenco in da bo isto doseglo tudi jugoslovansko blago na poljskem trgu.

Oddaljenost Dravske banovine od prestolice Jugoslavije, kjer so koncentrirane gospodarske organizacije in zastopstva, ni dovolila od sedaj, da bi se Dravska banovina približje spoznala s poljskimi izdelki. Ta prva poljska razstava, čeravno skromna, pa je gotovo zbudila pozornost tukajšnjih uvoznikov in jim dala pobudo na možnost trgovskih zvez, saj so pokazali za vse poljske proizvode zelo veliko zanimanje. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je bil razstavljen samo del tistega kar Poljska država producira. Da bi čimprej prišlo do zaželenega cilja, bi bilo potrebno, da se Slovenija popolnoma spozna s poljskimi proizvodi. V ta namen je premalo samo tisto kar se vidi na sejmu, ampak je treba imeti veliko in raznovrstno produktivnost Poljske stalno pred očmi in stalno biti informiran o vseh možnostih trgovanja s Poljsko. To pa se more doseči samo potem dobrih zastopnikov na licu mesta z ali brez skladišč poljskega blaga in pa z osnovanjem posebne sekcije Poljsko-jugoslovanskega gospodarskega komiteja v Ljubljani za Dravsko banovino.

Na koncu preteklega leta je gospod dr. Lubaczewski skupno z g. Svetislavom Marovićem, glavnim tajnikom beograjske trgovske zbornice in predsednikom komiteja ter g. dr. Jurajem Tomićem, šefom Zavoda za razvoj inozemske trgovine Kraljevine Jugoslavije začel s delom osnivanja Poljsko-jugoslovanskega gospodarskega ko-

miteta v Jugoslaviji, s centralnim sedežem v Beogradu pri Poljsko-jugoslovanski ligi.

Požrtvovalnemu delu teh gospodov, materialni in moralni podpori jugoslovanske in poljske vlade, laskavemu odzivu jugoslovanskih in poljskih gospodarskih organizacij ter jugoslovanskih gospodarstvenikov se ima komitet zahvaliti, da je zamogel začeti svoje delo 1. januarja t. l.

Do sedaj, t. j. v času niti celih 6 mesecev, je dal komitet okoli 400 raznih informacij o možnosti plasiranja poljskega blaga na jugoslovanskem trgu in obratno. Poleg tega je izvedel s sodelovanjem Poljsko-jugoslovanske trgovske zbornice v Varšavi anketo, ki je v vseh podrobnostih obdelala možnost izvoza jugoslovanskih vin na Poljsko. Ta anketa je bazirala na skoro 200 izjavah poljskih uvoznikov in jugoslovanskih izvoznikov. Istotako je komitet izvel anketo o možnosti izvoza za Jugoslavijo v proizvodih poljske industrije kovinskih izdelkov in v teku je anketa o možnosti izvoza jugoslovanskega svežega in suhega sadja na Poljsko. Navzlic vsem težavam, katere povzroča današnja kriza, je komiteju uspelo, da je organiziral udeleževanje jugoslovanskih razstavljalcev vina, olivnega olja, čebulčka, magnezita na velesajmu v Poznaju, ki se je vršil v mesecu maju t. l. in kjer je bil zastopan tudi jugoslovanski turizem po najmočnejši jugoslovanski turistični organizaciji »Putnik«. Komiteju je uspelo tudi povečanje kontingenta za uvoz jugoslovanskih rib na Poljsko. Čeravno je izvoz rib sedaj zelo velik, vendar komitet išče še nadaljnje možnosti, da se izvoz še poveča. Komitet je letos organiziral tudi ekskurzijo Zveze jugoslovanskih inženjerjev-agronomov na Poljsko, kar je brez dvoma velikega pomena za zblizanje kmetijskih gospodarskih krogov Jugoslavije in Poljske. Komitet je zagotovil jugoslovanskim študentom tehnike prakso za čas počitnic v poljskih tovarnah.

Glavni predmeti, kateri so prišli v čas mojega dela v komiteju v poštev, so bili z jugoslovanske strani ribe, sveže in suho sadje, magnezit, bauksit, jedilno olje, čebulček, zdravilna zelišča, zdravilne vode, serumi proti živalskim boleznim, najrazličnejša ročna dela in raznovrstne sirovine; s poljske strani pa sirovine, kemijski industrijski izdelki, nekatere vrste tekstilij in predivo, konfekcija, galanterija, radio in telefonski aparati, elektrotehnični material in stroji, tekstilni stroji, stroji za obdelovanje lesa in kovin, eksplozivi, poljedelski stroji, gumijasti predmeti, vezane plošče, železna pločevina, žica, cevi, impregnirano platno, motorji, raznovrstni železniški material, železniški parki (lokomotive, vagoni), premog itd.

Bilo bi zelo priporočljivo, da vsak trgovec in industrijalec, ki se zanima za zveze s Poljsko, pristopi kot član k temu komitetu, kjer bo dobival brezplačno vsa navodila in vso pomoč za udeleževanje na poljskem trgu kakor tudi informacije o poljskih trdih. Članarina znaša skupaj 20— Dim mesečno, kar je gotovo malenkost vočigled koristim, ki jih član uživa.

Upamo, da bo uprava ljubljanskega velesajma, posebno njen predsednik g. Fran Bonač in direktor g. dr. Milan Dular, katera sta do sedaj pokazala toliko naklonjenosti in dobrohotnosti, da je dobila poljska industrija za svojo razstavo brezplačno velik razstavljalni prostor in da smo imeli na razpolago vse osebe, ki nam je ob vsaki potrebni priliki pomagalo pri našem delu v Ljubljani, tudi v bodoče podpirala naše delo za gospodarsko zblizanje Jugoslavije in Poljske na območju Dravske banovine. Ravno tako pa upamo, da ji bodo v tem pogledu v pomoč gospodarske organizacije v tej banovini, posebno še Zbornica TOI v Ljubljani, ki je tudi sedaj pokazala dobro voljo v delu za zblizanje poljsko-jugoslo-

vanskih gospodarskih stikov. Možno je, da se ustvari sekcija Poljsko-jugoslovanskega komiteja za Dravsko banovino s sedežem v Ljubljani in prepričan sem, da bi to do prineslo mnogo koristi za znaten razvoj trgovskih zvez med obema bratskima narodoma in da, po mojem opazovanju, tako delo ne bi bilo brezplošno.

Končno si dovolim še pripomniti, da mi

bo ljubeznivost, prijaznost in vsestranska uslužnost, na katero sem za časa svojega kratkega bivanja v Ljubljani naletel ne samo pri Upravi velesajma in gospodarskih organizacijah, ampak vseh vseh, kjer sem imel opravka, ostala v mojem srcu kot trajen, neizbrisni spomin na lepo, gostoljubno Ljubljano.

V. I. Nowakowski.

Položaj in težnje slovenskega gospodarstva

(Poročilo predsednika g. Ivana Jelačina v plenarni seji ZTOI)
(Konec)

Obrtniške zadeve.

Val gospodarske krize tudi obrtništvu ni prizanesel. Dočim obrtništvo po mestih jako trpi radi zmanjšanja kupne moči uradništva in delavstva, ubija podeželskega obrtnika popolna gospodarska oslabelost kmeta. Cene kmečkih izdelkov so padle na minimum tako, da kmet nima denarja, da bi mogel nabaviti vsaj najnujnejše potrebščine. Kupec in naročnik se omejuje pri svojih nabavah na minimum, a še ono delo, ki ga obrtnik dobi, se plačuje neredno. Položaj je postal za podeželskega obrtnika še težavnejši po uveljavitvi zakona o zaščiti kmeta z dne 19. aprila 1932, ki omejuje izvršljivost terjatev proti kmetu, tako da ta izgublja v znatni meri svojo kreditno sposobnost. S tem je zelo oteženo prevzemanje kmetijskih naročil, ker si obrtnik ne upa več kreditirati. Na drugi strani pa so zopet omejitve izplačil na denarnem trgu dovedle do tega, da se od obrtnika samega zahteva takojšnje plačilo sirovin in delovnih pripomočkov, ki jih mora nabaviti. Temu se pridružujejo še težkoče radi deviznih predpisov, ki ovirajo nabavo nujno potrebnih sirovin, opreme in delavnih pripomočkov iz inozemstva. Radi tega je obrtništvo zapadlo v številne davčne zaostanke. Posledica je zopet, da se ga izključuje od državnih in samoupravnih dobav.

Mnogoštevilnost obratov in medsebojna konkurenca se je poostрила do skrajnosti. Poleg tega pritiska nelegalna šušmarska konkurenca, ki se ne da iztrebiti ter jo brezposelnost še povečuje, končno še vedno občutnejša konkurenca velikih podjetij. Gospodarska kriza je velika podjetja dovedla do tega, da so začela posegati tudi po takih delih, ki so bila dosedaj pridržana malemu obrtniku. Tako opazamo na primer, da so se začela tudi velika podjetja proti dosedanjim običajem pečati poleg novih del tudi s popravilom. Posebno eklatanten je primer Bate, ki ustanavlja številne popravilnice čevljev ter tako odvzema čevljarstvu obrtniku še bori zaslužek od drobnih del.

Zbornica je skušala po svojih močeh omiliti težavni položaj obrtništva svojega okoliša. Pozorno je zasledovala vse pojave gospodarske krize in njihov vpliv na obrtniško proizvodnjo. V ponovnih primerih se je zavzela za zaščito malega obrtnika, tako proti nelegalnemu šušmarstvu, kakor tudi proti nelojalni konkurenci. Vpoštevajoč izredno težaven položaj čevljarstva obrtništva v njegovi borbi z inozemsko konkurenco, osobito pa s konkurenco popravilnic Bate, je merodajnim oblastvom stavila predloge, da se take popravilnice ne dovoljujejo.

V ponovnih primerih je na merodajnih mestih zbornica posredovala v korist obrtništva glede državnih dobav. Zavzela se je za pravično postopanje napram obrtništvu prehranjevalne stroke, ki je trpelo občutno škodo vsled odtredb, ki so se nanašale na določevanje maksimalnih cen.

Da se pomaga obrtništvu do čim večje konkurenčne sposobnosti, je zbornica nadaljevala tudi v preteklem četrtletju intenzivno svoje delo na strokovni izpopolnitvi obrtnika. To delo je vršila v okviru svojega zavoda za pospeševanje obrta, ki je priredil več strokovnih tečajev in predavanj, podelil podpore za strokovno izpopolnitev v inozemstvu ter podpiral tudi delo obrt-

niških organizacij na tem polju. Posebe nam je omeniti še prireditve razstave najboljših obrtniških izdelkov nekaterih strok v zborničnem paviljonu na ljubljanskem velesajmu. S tem naj bi se dala obrtniku prilika, da pokaže visoko kvaliteto in tehnično dovršenost svojega izdelka, obenem pa naj bi se opozorila javnost na domače delo ter praktično izvajala propagando za domače blago. S podobnimi razstavami v manjšem obsegu ustvarja zbornica temelje veliki izključno obrtniški razstavi, ki naj bi se vršila v bližnji bodočnosti.

Vprašanje obrtniških kreditov je še vedno odprto in nerešeno. Kreditiranje s strani Privredne Znanstvene Banke, podružnice v Ljubljani, bi moglo doseči mnogo boljše uspehe, ako bi ne bilo vezano na težke pogoje, osobito glede obrestne mere, ki v sedanjih višini za našega obrtnika nikakor ni znosna.

Podatki o gibanju obrtništva v I. četrtletju letošnjega leta kažejo glede prijav nesorazmerno velik porast napram prošlemu letu. V prvih treh mesecih letošnjega leta zaznamujemo 993 obrtnih prijav, t. j. malo manj kakor polovico prijav v teku celega prošlega leta, ko so znašale v štirih četrtletjih skupno 2276 primerov. Odjav je bilo 652. Nesorazmerno izdaten porast prijav opazamo pri izdelovalcih cementnih predmetov, ključavničarjih, mizarjih, izdelovalcih usnjene galanterije, šiviljah, mlinih in fotografih, dočim so odjave porastle znatno pri čevljarstvu stroki. Povečanje števila prijav je deloma v zvezi z uveljavitvijo novega obrtnega zakona, ki uvaja strožje predpise glede usposobljenosti za rokodelske obrte, pa so mnogi pospešili zato obrtne prijave, da so dosegli svojo obrtno pravico še ob pogojih prejšnjega zakona. Povečanje odjav v čevljarstvu stroki je očitno posledica gospodarskega propadanja tega obrta.

Uveljavljanje novega obrtnega zakona in izvajanje novih obrtnih predpisov sta zahtevala od zbornice mnogo obsežnega dela. Zbornica je z okrožnicami, ki jih je poslala poedinim obrtniškim organizacijam, opozarjala, da je obrtništvo pravočasno moglo ustreči novim obrtnim predpisom. Priredili so se sestanki z zadružnimi načelniki in funkcionarji ter dajale izčrpne informacije za ravnanje in poslovanje z drug. Zbornica je po svojih delegatih vršila važno informativno službo ob priliki občinih zborov obrtnih združenj. Med gradivom za predloge k izvršilnim uredbam obrtnega zakona je omeniti osobito predloge glede pravilnikov o obrtniških organizacijah po novem obrtnem zakonu, o mojstrskih in pomočniških izpitih, o sorodnosti obrtov, o vračunanju strokovne šolske izobrazbe v predpisano prakso, dalje predloge za koncesioniranje tiskarnarskih obrtov in pogrebnišnih zavodov, za preureditev rokodelskih obrtov, osobito sedlarjev, slikarskih strok, fotografov, vrtnarjev, brivcev in frizerjev itd. Zbornica je predložila svoje predloge in mnenje glede pravilnika za dimnikarski obrt. Posebe pa je omeniti zbiranje gradiva za predloge o dopolnitvah in izpremembah novega obrtnega zakona, ki je, dasi komaj uveljavljen, v mnogočem potreben nujne izpopolnitve.

Strokovnemu šolstvu je posvečala zbornica svojo posebno pažnjo v zvezi z novimi predpisi glede obrtno-nadaljevalnega

šolstva, ki jih vsebuje obrtni zakon. Zbornica stremi za tem, da se v čim večji meri pritegne k šolskemu pouku obrtnega narščaja tudi mojster. V ta namen bo treba misliti na posebne tečaje, v katerih naj bi se sposobni mojstri in pomočniki vežbali za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

V obrtno-pravnem pogledu je omeniti izjave, ki jih je podala zbornica oblastvom glede obsega obrtnih pravic trgovcev v zvezi s sporom radi vrezovanja šip v okna, dalje glede brivskega in frizerskega obrta, glede popravljanja in obnavljanja vpojnjenega pohištva, popravljanja žimnic, izdelovanja okvirjev za posteljna ogrodja, popravljanja orgelj, izdelovanja avtokaroserij, učne dobe v pletilskem obrtu, izdelovanja modnih predmetov, krtač in sirkovih metel, žičnih pletenin, emajlnih predmetov, glede prodaje dog po lesnih trgovcih, instalacije centralnih kurjav, prodaje sladolea po gostilničarjih, izdelovanja predmetov iz črne pločevine, lesenih krst, smuči, glede popravljanja čevljev po tvornicah in glede obrtnega značaja vžgalnega slikarstva.

Zbornica je izjavila o 48 koncesijskih prošnjah za gradbene stroke, o treh prošnjah inozemcev za dovolitev izvrševanja obrta v naši državi in 46 dispensnih prošnjah za nastop raznih obrtov. Podala je končno pred uvedbo postopanja po novem obrtnem zakonu svoje mnenje glede ustanovitve treh obrtnih zadrug, razširjenja okoliša 3 takih zadrug, in v štirih primerih o izpremembi združinskih pravil.

Od 30. marca t. l., ko je zbornica začela z izdajanjem potrdil glede listin ob priliki prijave obrta pa do 8. junija je zbornica izdala potrdila s priporočilom v 278, z odklonilnim predlogom pa izjave v 85 primerih.

POZOR TRGOVCII! Kadar pridete v Ljubljano, ne pozabite obiskati

DAJ-DAM, avtom. bufet
Aleksandrova cesta — palača Viktorija.

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja sledečo okrožnico o otvorenih in odpravljenih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkursa za čas od 1. do 10. junija 1932.

A. OTVORJENI KONKURZI.*

Dravska banovina: Saks Franc, elektrotehnik, Maribor.

Savska banovina: Ciprijanović Ivan, trgovec, Zagreb; Jovanović Svetislav, veleposesnik, Orahovica; Jugoslov. Industrije drva d. d., Slav. Požega; Seher Ivan i Spoljarić Josip, Slav. Brod; Škunca Emanuel Franin, drogerija, Krk.

Primorska banovina: Gulam Mate Božin, trgovec, Pirovac.

Drinska banovina: Brković Radivoj, abadžija, Užice; Buschbacher Franjo, urar, Vinkovci; Montilijo Mika pok. Jakova, trgovec, Brčko; Popović S. Dragić, trgovec, Užice.

Zetska banovina: Halilbegović Sulejman, Plevlje.

Dunavska banovina: Balint Sofija, trgovka, Nova Kanjiža.

Moravska banovina: Saulović R. Mato, trgovec, Brus.

Vardarska banovina: Bačvarević Kosta i sin, trgovina, Štip; Gajdović S. Andon, trgovec, Prilep; Gjorgjević Dušan, trgovec,

Priština; Jahjaović Jašar, trgovec, Prizren; Štefanović Petruša, trgovec, Tetovo.

Beograd, Zemun, Pančevo: Nikolić Sinša, trgovec, Beograd, Balkanska 27; Parda Johan, trgovec, Beograd, Kralja Aleksandra 44.

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA.

Dravska banovina: Likar Alojzija, trgovka, Meža; Škraban Janez, trgovec, Pucanci; Schmiedinger Ivan, urar, Maribor, Aleksandrova; Vižin Josip, mizarski mojster, Dorfarji.

Savska banovina: Bačani Mirko, krojač, Pitomača; Besednik Stjepan, čevljar, Sisak; Blass Leon, trgovec, Varaždin; Kern Alvin, trgovec, Zagreb; Nuber Leopold, trgovec, Osijek; Petrović Jovo, trgovec, Smude p. Rijenci; Sivončić Josip, trgovec, Varaždin.

Vrbaska banovina: Kabiljo Mosko, trgovec, Prnjavor; Vujičić Ljubica, trgovkinja, Bos. Dubica.

Drinska banovina: Budošan Nikola, trgovec, Srem. Mitrovica; Finci M. Menton, trgovec, Sarajevo; Glavaški Božidar, trgovec, Srem. Mitrovica.

Dunavska banovina: Almoslino Filip, trgovina, Novi Sad (lastnik tvrdke: Almoslino Emil); Rež K. i sin, elektrotehnika, Vel. Bečkerek; Šipički-Šagi Andrija, trgovec, Stara Pazova; Wagner Bela, sajčija, Sombor.

Moravska banovina: Urošević M. Mihajlo, trgovec, Paraćin.

C. ODPRAVLJENI KONKURZI.**

Dravska banovina: Motnikar Ferdo, urar, Zagorje ob Savi; Pezderšek Janko, čevljar, Rogaska Slatina.

Savska banovina: Čulinović Ivan, Zagreb; Ebenšpangera Emanuela sin, Bjelovar; Kümberg Mavro, Osijek; Posarić Stjepan, trgovec, Mač; Valentić Rudolf, Zagreb.

Primorska banovina: Alfirević Ivan Petrov, trgovec, Šibenik; Drutter Albert in Berta, Šibenik.

Drinska banovina: Pavlov Aleksander, trgovec, Šabac.

Zetska banovina: Mladenović K. Najdan, trgovec, Gor. Krnjina.

Dunavska banovina: Engla Adolfa sin, Novisad; Kohn Hugo, trgovec, Vel. Bečkerek; Lang Hugo, trgovec, Blok; Maglov Dušan i drug, Novisad; Nikolić M. Aleksander, trgovec, Kragujevac; Obradović Jezdimir, abadžija, Arandjelovac; Vračarić Stevan, krojač, Novisad.

Moravska banovina: Antonijević Gavril, abadžija, Čuprija; Pantić Zivko, trgovec, Trstenik.

Vardarska banovina: Cvetanović Vojislav, trgovec, Bitolj.

Beograd, Pančevo, Zemun: Weber Franjo, trgovec, Zemun.

D. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE.

Dravska banovina: Ferenc Jurij, zidar, ski mojster, Ljubljana, Komenskega ulica; Jurak Josip, trgovec, Oplotnica; Loy Leon, trgovec, Kočevje; Pemić Anton, trgovec, Slov. Bistrica; Rotar Martin, trgovec, Loke pri Trbovljah; Sajovic Leopold, usnjar in posestnik, Motnik št. 21; Senica Leopold, trgovec, Sevnica ob Savi.

Savska banovina: Evinger Hinko, trgovec, Veliškovci; Fuks Lavoslav, trgovec, Slatina; Grabar Rudolf, trgovec, Čakovec; Gutman Irma, trgovkinja, Čakovec; Müller S. i sinovi, Zagreb; Pamuk K. D., Zagreb; Rosenberg Jakob i dr., Zagreb; Sta-

nettija F. baštinici i Hoich, Virovitica; Stein Simon, trgovec, Osijek; Škunca Emanuel Franin, drogerija, Krk; Wachtl i Mandlovič, Nova Gradiška; Wahtay Naleska, Kutjevo.

Vrbaska banovina: Tomić Gajo i sinovi, trg. firma, Banjaluka.

Primorska banovina: Altaras R. Viktor (lastnica ud. Rosa Altaras), Split; Delongo Frane, trgovec, Sinj; Hajon Izak, trgovec, Split.

Drinska banovina: Banheyer i sin, Vukovar; Buschbacher Franjo, urar, Vinkovci; Kablinović Božo Gjokin, opančar, Brčko (zapuščina); Montilijo Mika pok. Jakova, trgovec, Brčko; Neuman Paulina, trgovkinja, Soljani; Pfeffermann i sin, Vukovar.

Zetska banovina: Skadrak Sulejman i sin, trg. firma, Prijepolje.

Dunavska banovina: Bayer Braća i Urošević, trg. firma, Bela Crkva; Balas Bela, trgovec, Novisad; Balint Sofija, trgovkinja, Nova Kanjiža; Beljanski Proka, trgovec, Pašicevo; Bergental Albert, trgovec, Vel. Bečkerek; Knisel Jovan, sajčija, Bačka Topola; Levaj Regina, udova Lajoša roj. Kraužer, Stari Bečej; Stamparski zavod za prerađu artije (last. Sava Janković), Indijija; Šuranji Jakob, trgovec, Novi Sad.

Beograd, Pančevo, Zemun: Popović M. Milivoj, trgovec, Beograd.

* Ostali podatki, n. pr. katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnava), kdo je upraviitelj mase, se izvedo v društvenem tajništvu.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajništvu.

Dobava prodaja

Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 23. junija t. l. ponudbe za dobavo pšenične moke, papirnatih vrečic, cikorijske kave, bučnega olja, riža, ter koruznega zdroba, do 24. junija t. l. pa za dobavo portland-cementa. — Direkcija drž. rudnika v Banjaluki sprejema do 23. junija t. l. ponudbe za dobavo krušne pšenične moke. — Direkcija drž. železnice, mašinsko odeljenje, v Ljubljani sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo čistila »Sidel« ali drugega enakovrednega ter za dobavo prašnic. — Direkcija drž. železnic v Varenju sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo pšenične moke in kristalnega sladkorja. — Pri intendanturi komande Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki se bo vršila dne 30. junija t. l. ofertna licitacija glede dobave živil (fižola, riža, makaron, masti, olja, sladkorja itd.) — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 10. julija t. l. ponudbe za dobavo blaga za žimnice, žime, sukanca in špaga ter čopičev, do 11. julija t. l. pa za dobavo železnih kovanih blokov. — Pri direkciji drž. železnice v Subotici se bo vršila dne 15. julija t. l. ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji vstroj. — Predmetni oglasi z matančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja popravljalnih in adaptacijskih del pri konjušnici in šupi Dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo izvršila potom ofertne licitacije dne 2. julija 1932 ob 11. dopoldne pri inženjerskem odeljenju komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, kjer so pogoji itd. interesentom na vpogled.

Kovine so bolne

Iz Londona pišejo:

Nerazmernost med produkcijo in konsumom najvažnejših kovin, ki je trajala že več let, je obstojala nespremenjeno tudi v preteklem letu, čeprav je bila produkcija vseh kovin močno reducirana. Samo pri cinku so se razmere nekoliko zboljšale. To so glavni zaključki nove letne statistike American Bureau of Metal Statistics, ki zaslužio letos tem več pozornosti, ker prinašajo tudi one številke mednarodnega bakrenega gospodarstva, kojih redno priobčevanje so producenti iz napačnega strahu pred nekaj meseci ustavili. Oblikovanje produkcije in porabe za ves svet v teku zadnjih let nam prinaša sledeča tabela (v tisočih ton):

Vrsta	1928	1929	1930	1931
Baker:				
Produkcija	1716	1930	1587	1362
Poraba	1882	1891	1556	1276
Svinec:				
Produkcija	1669	1758	1676	1401
Poraba	1619	1688	1540	1271
Cink:				
Produkcija	1421	1470	1413	1018
Poraba	1424	1462	1281	1062
Cin:				
Produkcija	179	192	177	155

Konsum vseh kovin se je nadalje skrčil, in sicer povprečno za 18 odstotkov. To se je zgodilo skoraj v vseh deželah, vendar je Rusija izjema, in deloma tudi Italija, Španija, Holandija in Švica. Tudi produkcija je nadalje padala, a ne tako hitro kot konsum, tako da se je statistični položaj kovin razen pri cinku zopet poslabšal. Zanimivo je, da je pri vseh kovinah produkcija absolutno in relativno v USA močnejša kot je svetovna povprečnost, posebno še pri cinku, kojega produkcija v USA je padla lani na 60 odstotkov predlanske množine.

Razno

Džuta na svetovnem trgu. Trg surove džute je bil do opustitve zlatega standarda v Angliji v lanskem septembru zelo miren; nato je nastopila prilagoditev funtovih cen na prejšnjo zlato vrednost. Pod pritiskom velikih neprodanih zalog v Kalkuti so pa cene fabrikatov na svetovnem trgu stalno padale in se je razlika med cenami surovine in fabrikata stalno manjšala. Nemški izvoz n. pr. je vsled razvrednotenja funta in splošne vrednotne negotovosti čisto prenehal.

Gospodarski položaj Italije. Agenzia Stefani opozarja glede inozemskih poročil o neugodnem gospodarskem in finančnem položaju Italije na oficielne izjave finančnega ministra v parlamentu. Izjave pravijo, da se je splošni položaj občutno zboljšal. Lira je trdna, na eni strani vsled stalnega višanja zlatega kritja, na drugi vsled neomajljivega sklepa vlade, da se zlati standard obdrži. Brezposelnost je v tem aprila padla od 1.174.000 na 1 milijon in v maju še naprej. Izgledi letine so ugodni.

Zlate zaloge Švicarske banke so izkazane 15. t. m. z 2606 milijoni frankov; obtoč bankovcev v znesku 1488 milijonov frankov in tekoče obveznosti v znesku 1240 mil. fr. so krite v zlatu in zlatih devizah s 97,5 odstotki.

Naznanilo

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo kleparsko obrt iz Gosposke ulice št. 16 — na Stari trg št. 11a ter se za nadaljnja naročila najtopleje priporočam.

JOŽE KARMELJ, kleparstvo

Mestni tesarski mojster

Josip Kregar, Ljubljana
Kodeljevo štev. 19. Telef. 26-96

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrišil, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

Trstje za strope

naročajte le pri domači tvornici, katera edina izdeluje to blago iz najboljšega materiala in prodaja najceneje
Jos. R. PUH, Ljubljana, Gradaška ul. št. 22. Telefon št. 25-13

Potrebujem večjo količino **DRV** za kurjavo

Ponudbe poslati na naslov
Radivoje Milošević
Kosovska Mitrovica

Trgovci in industriji!

Trgovski

list

se priporoča za
inseriranje!

Brzjaviti: **Krispercoloniale Ljubljana** — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: **Josip Verlič**

Ljubljana
Veletrgovina kolonialne robe.
Velepražarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.
Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!